

บทคัดย่อ

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ ความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา

การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

ห้วยน้ำดัง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นายวันชัย เจือบุญ

พฤศจิกายน 2545

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ผู้ให้ข้อมูลคือ หัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านตามเส้นทางเดินป่าท่องเที่ยว ประกอบด้วยบ้านแม่สะ บ้านโป่งน้อย บ้านแม่จอก บ้านโป่งเคียด ตำบลป่าแป๋ และบ้าน ปากกล้วย บ้านป่าข้าวหลาม บ้านแม่หมาไน บ้านปางป่าคา กับบ้านโป่งแ่งน ตำบลกีดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบจำนวนทั้งสิ้น 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบ สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่า ร้อยละความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตลอดจนการเข้าไปอยู่ประจำในหมู่บ้านพื้นที่สำหรับการวิจัยโดยใช้วิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในเชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 41 ปี ร้อยละ 64.41 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง มูเซอ ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 55.09 นับถือศาสนาคริสต์ และเป็นชาวไทยพื้นราบร้อยละ 44.91 นับถือศาสนาพุทธ อาชีพหลักส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนอาชีพรองคือรับจ้าง ทั่วไป

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับดีมาก ร้อยละ 98.31 ระดับปานกลาง ร้อยละ 1.69 และมีการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นลูกหาบรับจ้างแบกสิ่งของสัมภาระให้นักท่องเที่ยว ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ดี มีเพียงร้อยละ 1.69 และพอใช้ ร้อยละ 16.95 ส่วนใหญ่ของผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 81.36 ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้เลย มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรมร่วมกันอย่างผิวเผิน ขาดความเข้มแข็งของกลุ่มจึงไม่สามารถทำการต่อรองกับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวหรือกับนักท่องเที่ยวได้โดยตรง โดยภาพรวมแล้วนั้นพบว่าส่วนใหญ่ของผู้ให้ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 65.25 มีส่วนร่วมน้อย และร้อยละ 21.19 มีส่วนร่วมปานกลาง มีเพียงร้อยละ 13.56 เท่านั้น ที่มีส่วนร่วมมาก ทั้งในด้านของการนำเที่ยว การให้บริการที่พัก การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว

สำหรับปัญหาและอุปสรรค ผลการวิจัยพบว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่โดยตรง ที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมองเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตน ขาดความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยวและอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการจัดระบบการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับชุมชนพื้นที่ จึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นควรที่จะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรมีการจัดทำโครงการหรือกำหนดแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนให้มีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ตลอดจนผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ควรดำเนินการจัดประชุมหรือวางแผนการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นระบบ จัดทำโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นระบบ จัดทำโครงการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยครอบคลุมทั้งในด้านของการบริหารจัดการ การให้บริการและการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน